

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

HERMES COMUNICACIONS SA

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lúcia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell de lectors: Feu-nos arribar les opinions, els suggeriments i les consultes que desitgeu sobre el nostre projecte editorial i els nostres productes a conselldelectors@elpuntavui.cat. Tots els contactes rebran resposta de la direcció.

Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva i local), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Miquel Fuentes (Administració i RH), Lluís Cama (Producció), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

Keep calm

Miquel Berga

La punxa d'en Jap

Joan Antoni Poch

Ho signo?

Els darrers anys els historiadors, a la vista dels esdeveniments, alertaven que tot semblava conduir inexorablement cap a una repetició dels fets d'octubre del 1934, en plena República, i a les seves conseqüències. Qui pot dubtar, avui, que els fets d'octubre del 2017 i les seves repercussions són un eco evident d'aquell episodi republicà? I el més preocupant és que el marc mental predominant és, altre cop, el frontisme i els programes polítics basats en l'estratègia del tot o res. La història, sovint, sembla sentir la temptació de repetir-se. La seqüència històrica de l'Espanya del segle XX té, al seu epicentre, una guerra civil i dècades de dictadura feixista i d'exili republicà. Es la trista història d'un país on les criatures neixen amb el terror inicial que Machado va resumir en un vers memorable: "Una de la dos Españas ha de helarte el corazón". El lament del poeta era per l'eterna derrotada: la tercera España arrossegada per les actituds maxima-

La seqüència històrica de l'Espanya del segle XX té, al seu epicentre, una guerra civil i dècades de dictadura feixista i d'exili republicà

listes. És el país que pensa que les terceres vies són una claudicació i on els pactistes, a la mínima, són titllats de traïdors. En morir Franco, una il·lusió (reconciliació, democràcia, constitució, estat d'autonomies) que, en la tradició de la pell de brau, no podia durar. Em temo que en l'ambient actual (on també ressona Màrius Torres: "Ara que el braç potent de les fúries aterra la ciutat d'ideals que volíem bastir") escriure coses com aquesta es pot interpretar com a derrotista o alarmista. Potser només són disfuncions típiques dels que ens sentim radicalment moderats. Haig de confessar que, fins i tot, he sentit admiració per la màxima de la diplomàcia vaticana, un petit estat que fa segles que funciona sense entrebancs. Me l'ha recitat un amic tot esmorçant, per suavitzar-me la cabòria: "Primer, no ho penses; si ho penses, no ho diguis; si ho dius, no ho escriguis; i si ho escrius, no ho signis." M'ha semblat una mica cínica, és clar, però ell ha sucuat el croissant i m'ha dit que en política totes les precaucions són poques.

Vuits i nous

Manuel Cuyàs

Esmolet Gomà

Per què diem "afilador" si sempre n'havíem dit "esmolet"? Per què "Verge" i no la familiar "Mare de Déu"? He agafat la primera i l'última de les noranta-dues paraules o expressions que Enric Gomà recull en el seu llibre *Control de plagues* publicat per Pòrtic. Primer hi situa la paraula que s'ha imposat, "carpa", "entrecot", "destorb", "llanterna", "tenda"... i al final, després d'un text seu entre filològic, sociològic i evocatiu, les paraules desplaçades per aquestes: "envelat", "mitjana", "nosa", "lot", "botiga"... Són incorrectes les primeres, no són acceptades per un o altre diccionari? Són acceptades, són correctes, només que per motius diversos s'han imposat per damunt dels seus equivalents, que són els que Gomà prefereix, i jo també. Els motius dels desplaçaments són diversos i fins i tot contradictoris: de vegades per acostar la parla i l'escriptura al castellà, com el mateix "afilador" inicial, i de vegades per allunyar-se'n com de la pesta d'acord amb el català post-Franco dels vuitanta: "arranjar" per "arreglar", "assolir" per "aconseguir", "darrer" per "últim", "signatu-

“Per què dir-ne “arranjar” si sempre ho havíem “arreglat”?”

ra” per “firma”... O moguts per la finor: “mala olor” per “pudor”. En un article, Gomà explica que “fer punyetes” no vol dir confeccionar puntes de coixí destinades als punys de les togues dels magistrats, com diu la versió censurada de l'etimologia, sinó “masturbar-se”. El Moll ho explica, però s'ha d'arribar al final de tot de l'article per trobar-ho. Qui arriba al final d'un article de diccionari? L'Enric Gomà, que es presenta a si mateix com a “lector de diccionaris”. Els llegeix tots: els moderns, i amb preferència els antics. Gomà mateix és una mica antic, o li agrada presumir-ne. La prosa amb què

amenitza les entrades del seu particular vocabulari és extreta de Vallmitjana, de les pàgines “festives” dels diaris esgrogueïts i dels fulls d'almanac, tot amanit amb les seves dots com a guionista brillant: “Les Mare de Déu es divideixen entre les trobades i les que et venen a trobar. Aquestes últimes et surten d'improvís i et donen un ensurt important. Sobretot entre els ateus, que no s'ho esperen. Els agnòstics reaccionen amb més serenitat.”

M'ha fet molta gràcia que la primera entrada sigui “afilador”. L'última vegada que vaig veure un esmolet va ser a la Rambla de Catalunya, davant mateix de la casa on viu Enric Gomà. En vaig parlar en un article, i llavors ja vaig pensar en els oficis i les paraules que es perden. Aquell esmolet dedicava a Gomà unes *mañanitas* més aviat crepusculars. El llibre va ser presentat dimecres a l'Ateneu. Algú va dir que s'ha de visitar Enric Gomà a casa seva –jo no ho he fet mai–. Es veu que està pavimentada amb rajoles hidràuliques autèntiques i valencianes, aquelles que tornen a ser de moda després que tothom les hagi suprimides.